

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l. gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem Mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Vesela Aleluja!

Še par dni, in po mestih, trgih in vaseh, v vseh cerkvah po krščanskem svetu se bo razlegal veseli klic: „Aleluja!“ Kristus je vstal od mrtvih!

Kot gospodar nebes in zemlje je vstal iz svojega skalnatega groba ter premagal smrt. Kakor solnični žarek prežene nočno temo, v takó jasnej luči uresničila se je napoved Izveličarjeva: „Čez tri dni bom vstal!“ Veliki Bog je sprejel človeštvo pod krilo svoje ljubezni ter poteptal sovraštvo in zlobo, tlečo v človeških srcih.

Kristus je vstal od mrtvih! Kakor je svet velik in prostoren, kakor daleč je prišla noga oznanovalec vere . . . kjer sveto razpelo razteza nad ljudmi svoje rokó . . . tam odmeva dandanašnji radostni klic: Aleluja! tam se prepeva Bogu hvala. Častimo spomin čudeža Vstajenja in zmage smrti ter polnimo si srca čedalje bolj z upanjem, da bodo tudi naša telesa vstala enkrat od mrtvih ter prejela plačilo po delih na tem svetu.

Glas zvonov doí po ozračju ter odmeva v naših srcih. Z velikonočno pesnijo se družijo molitve vernikov, ki gredo v procesiji okolo svoje cerkve, ki se z glasovi zvonov dvigajo k nebesom.

PODLISTEK.

Svatba na Mehovem.

Ako iz Velicega trga Novomeškega proti Gorjancam gledamo, opazimo na desni strani ceste proti Metliki strmi grič, na njega desnem vznožji pa prijazno taro cerkvico Podgrajsko. — Pred nekaj leti še je bila videti na tem griču razvalina velikanskega gradu Mehovo; pri popravljani cerkve in zgradbi farovža pa so porabili stavbeno gradivo iz razvalin, ki so veličastno in ponosno zrla v dolino.

To so bili ostanki viteškega gradu Mehovo, jednega najlepših in najkrepkejših gradov, kar jih je bilo kedaj na Kranjskim. Nenavadno krepki stolpi in daleč segajoče zidovje tega gradu pričajo še sedaj dovolj o njega velikosti. Krasen je razgled iz razvalin po lepej, rodovitnej okolici proti Novemu Mestu in dalje naokrog; vshodaja

Kakor pod streho revne vdove, takó tudi pri mizi bogatina zbira se rodbina, bližnji in daljni prijatelji, kateri, uživajoč blagoslovljen velikonočni kolač, voščijo si vesele praznike.

Živeči na tujem hité v svoj rojstni kraj . . . oni pa, ki tega ne morejo, kakor naši oddaljeni Amerikanci, pošiljajo prijateljem in znancem pisma, polna upanja in radosti.

Znani, ali neznani, bližnji ali oddaljeni, stari ali mladi; vsi, vsi podajmo o Veliki noči rokó ter si voščimo vzajemno veselo Alelujo!

Pozabimo za trenutek naše bolečine in skrbi, zajemajmo moč in vstrajnost v nadi, da bo enkrat bolje . . .

Dà, okrepimo se z nado, oborožimo se z njo, da ne postanemo malosrčni, ker drugače bi sredi truda in boja, sredi trpljenja in bolečin težko priporočali ljudem ljubezen in vero v boljšo prihodnost. Podajmo si bratovske rokó, ko prepevamo veselo Alelujo, da postanemo vsi samo jedna velika rodbina.

Od mrtvih je vstal on, ki je bil ljubezen . . . ki je govoril nekaj: „Kjer je tvoj zaklad, tam je tudi tvoje srcé“; ki je ljubil vse

stran proti mogočnim Gorjancam je kaj romantična, med tem ko se na zahodu in severu izgublja pogled gledalca v daljavi.

Prijatelje domače zgodovine bo nemara zanimalo, če jim pri početku te zgodovinske slike opišemo nekoliko zgodovino lastnikov tega gradu, ki ga vidimo pred seboj v razvalinah.

Gospodarji tega mogočnega in slovečega gradu Mehovo bili so kaj bojaželjni in njihov rod je segal v davno starodavnost, ter bil v Kranjskej splošno spoštovan. Srčnosti in moči Mehovčanov si lahko domisli, kdor je čital v Schönlebovej zgodovini, da je Albreht iz Mehova se drznil l. 1198. ogerskemu kralju Beli III. nekatere najboljše prostore na meji napasti (naskočiti) in odvzeti. Leta 1250 čitamo zopet o treh vitezi iz Mehova, z imenom Veinhard, Ulrik in Alfing. Poslednji je bil še l. 1292. gospodar na Mehovem. Akoravno Mehovo v naslednjih dveh stoletjih ni

človeštvo, in tó ne samo z besedo, marveč tudi v dejanji.

Naša srca so tam, kjer je naš zaklad... kjer je naša domovina in naš veren narod, kjer se razvija poštena delavnost za ljubljani narod, kjer biva prava bratovska sloga in ljubezen...

Komu torej ne bije srcé živějše za ta zaklad, kadar čuje prepevati veselo Alelujo; kdor ne hrepeni po edinosti in slogi, ta ne pozna pravega pomena vesele Aleluje, ta ne razumi dobro Izveščarjevega nauka.

„Aleluja!“ odmeva veselo po vsej naši domovini, po vsem krščanskem svetu, odmeva do najpriprostejše kmečke kočé... Naj dojde ta odmev kot poslanec ljubezni in sloge tudi do naših src, naj jih ogreje in pripravi bratovske roké k prijateljski spravi.

Združimo naše petje s petjem vesele Aleluje. Ko obiskujemo o Veliki Noči naše cerkve, ko vglédamo množico pobožnega ljudstva, spomnimo se, da je ono danes naš zaklad, mladina njegova pa je naša prihodnost. Podajmo po bratovsko njemu svoje roke, pozdravimo ga toplo in prisrčno: „Aleluja! Kristus je vstal od mrtvih!“ Odpustimo mu marsikatero zmoto, v katere je nemara zašel radi nevednosti, ker pošten in naš je ta narod. Učimo ga pri vsakej priložnosti; kažimo mu, da je marljivo delo vsikdar dosti več vredno, nego sajarjenje po nasilju, ki rodé že po drugih krajih takó žalosten sad, in ohranili bomo domovino pred povodnjo socializma.

„Aleluja!“ pojó veselo zvonovi; „Kristus je vstal od mrtvih!“ prepeva veselo pobožno ljudstvo. Jekleno bi moralo biti srcé, ki bi ga ne pretresel in sprebudil ta glas, torej vredno našega pomilovanja. Dajmo, delajmo na to, da zacvetó med

bilo vedno v lasti tega rodú, omenjajo vendar vsi zgodovinarji, da je ta rod še l. 1554. bil na Kranjskem ter bival na Mehovem.

Velika, razširjena gosposštija Mehovo, h kateri je spadalo še mnogo drugih gradov na Kranjskem, prišla je sčasoma potom najemščine v roké drugih gospodarjev. Tako je bil l. 1373. Albreht iz Gorice lastnik grajščine, od katerega jo je dobil Herman grof celjski, ki jo je pa prepustil svojemu sinu Frideriku. Po znanem padu mogočnih celjskih grofov prišla je gosposštija v roké avstrijskih vladarjev. Ob času Valvazorja bil je Janez Ernest grof pl. Paradajzer, stotnik na Žerovniku, gospodar in lastnik Mehovega. Dvakrat so tudi razsajale na Mehovem tolpe puntarskih kmetov, namreč l. 1515. in 1602. V letu 1515 je dné 17. maja napadla močna tolpa kmetov grad ter pometala takratna najemnika gosposštije, Baltazarja in Nikolaja z drugimi vitezi vred, ki

nami čednosti in kreposti, da izgine gorjé, ki si ga največkrat sami nakopljemo, da se uresničijo besede pesnikove:

„Pepelni dan, ni dan več tvoj,
Tvoj je — vstajenja dan!“

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Deželni zbori so dovršili svoje letošnje delo. Imeli so posla dovolj, ker lausko leto niso zbovali.

Naš deželni zbor se je pečal posebno z gospodarskimi rečmi, kakor smo vže zadnjič povedali, Skoda, da nam majhen prostor v našem listu ne dopušča, da bi o tem obširneje govorili. Opomnimo le nekaterih reči, zlasti katere so važnejše za naš Dolenjce.

Govorilo se je o podzemeljskih delih — račinske dolini (blizo Grosuplja) po katerih so se tamošnje povodnji jako zmanjšale. Dela se bodo še nadaljevala; podobno bodo pa skušali tudi popraviti podzemeljske vodotoke v ribniške dolini, pri Planini... Po tem se bo dalo doseči še marsikaj koristnega za našo deželo. — Most pri Radečah na Dolenjskem je jako potreben. Govorilo se je o tem v deželnem zboru. Vse kaže, da bodo Radečani dobili, kar tako srčno želé.

Cesta od Valte Vasi čez Toplice postane deželna cesta. Da se je to sklenilo, ima največje zasluge naš poslanec g. Suklje. Cesta bode jako potrebna in koristna, ko bode dodelana dolenjska železnica, katera nas bode razveselila v dveh letih. — Preiskovalo se bode tudi, kako bi se dala voda iz Krke napeljati — v vrlo Suho Krajino — v ambruško občino. Ako se to doseže, bode imelo neizmerni pomen za tamošnje prebivalce, ki morajo ob suši voziti vodo več ur daleč.

so bili tam navzoči, čez grajsko zidovje. Ravno tako se je zgodilo tudi s petnajsterimi podložniki, ki so prišli prvimi na pomoč. Razdražena tolpa je vse pomorila in pometala njihove glave čez zid. V grozovitosti svoji šli so kmetje tako daleč, da so celo dva majhna Baltazarjeva sinova pred očmi njune matere na grajskem dvorišču neusmiljeno pomorili, ubogo gospo pa slekli in nago porinili skozi grajska vrata, kjer jo je druga tolpa kmetov vjela in ji glavo razbila. Samo jedina mala hčérka nesrečnice odšla je smrti, ker jo je pestunja svojo imenovala in v splošnej zmešnjavi zbežala z njo iz gradú.

Drugi v letu 1602. nastali kmečki punt prizadejal je grajščini in njenim prebivalcem manjškode, pač pa je prinesel škodo hrvaškim Uskokom, katere je takratni lastnik Karol Jurič naščuval proti kmetom. Od kakih 100 mož broječe tolpe Uskokov, ki so prihiteli gospodarju grajščaku

Ljubljana je dobila velikanski novi vojašnici; krasno gledališče se dela sedaj — in nova bolnišnica se bode brž zidala. Kedaj pa dobimo mi Novomeščani bolnišnico? Gotovo ni preveč, ako pravimo, da je tu pri nas tudi potrebna. Res ne vemo, zakaj bi bilo vse samo v „belej“ Ljubljani? Zakaj naj ne bi dobilo kaj tudi „ubogo“ Novo Mesto? Gotovo bi bilo bolje, ako bi imeli dolenski bolnišnici bližje kakor v Ljubljani, bolnik ne hodi lahko. Mar ne vidimo, da vže sedaj hodijo raje v bližnje Brežice in Karlovec? — dežela pa pošilja zanje denar na tuje.

Štajerski deželni zbor, kakor tudi Koroški, se je kazal Slovencem jako neprijaznega. Štajerci so sklenili, da se mora v šoli več ponemčevati. Pridnim učiteljem ponemčevalcem bodo dajali jučeve groše. Tudi je sklenil ta deželni zbor postaviti, po kateri se bo dala omejiti ženitev nemačev. Ta je pač pri nas tudi krvavo potrebna, — sicer nas bodo berači — bajtarji spodrinili.

Zgornje-avstrijski deželni zbor je sklenil šolsko postaviti, po kateri bode imela katoliška cerkev veliko večji vpliv v šoli kakor doslej.

Tirolsko doslej ni imelo še šolske postave, kakor druge dežele. Letos se je sklenila in sicer kolikor je mogoče po sedanjih državnih postavah — za katoliško cerkev prav prijazno.

Sploh se je kazalo v deželnih zborih, da ljudje vedno bolj popuščajo židovski liberalizem, ter se povračajo h krščanskemu mišljenju.

Tem bolj čudno je, da se pa pri nas nekateri gospodje tako oklepajo te iz tujine prinesene spake — nekateri gospodje so prav očitno kazali v deželnem zboru, kako drag jim je liberalizem, kako malo jim je za ono sv. vero, za katero so umirali naši očetje. Da, da, slovenski katoliški shod nam je potreben.

na pomoč, je komaj deset mož odneslo pete čez Gorjance, za katerimi so prebivali. Kmalo potem postal je grad Mehovo zapuščen in leži sedaj že skoro 300 let kot razvalina.

Po teh kratkih zgodovinskih omenbah začnemo nadaljevati našo domačo povest.

Bilo je lepega jesenskega dne l. 1463., ko se je pomikala težka, škrinji podobna kočija, v katero sta bila vprežena dva konja, po strmeji cesti proti Mehovu. Ko dospe do grajskih vrat, spustili so na verigah pripeti most čez jarek, vrata se odpro in siv kakor golob, toda jako močen gospod v vitežki obleki stopi kočiji naproti.

„Da si mi dobro došel, mladenič! kako dobro izgledaš!“ zakliče podajoč roko mladenču, ki je vstal z voza ter s vzklikom: „Moj oče!“ ter mu veselo hitel v naročje. Nek drug mladenič, čegar obleka je bila bolj priprosta, pa je še ob sedel v kočiji.

V češkem deželnem zboru se je razbila sprava med Nemci in Čehi, kakoršno je predlagala država. Pa tudi ni čudno, kajti marsikje se je pokazalo, da so vladi Nemci najbolj pri sreči. Ako hoče vlada imeti res mir, naj napravi pošteno spravo med narodi povsod, ne samo v kraljestvu Češkem.

Kaže se, da se bode nemško liberalna stranka v državnem zboru razkosala v dve stranki. Nam bode to-le v korist.

Kaj je novega po širokem svetu?

Laški kralj je vsled srečno dognane carine z Avstrijo delil redove, ogrski trgovski minister ol. Baroš je prejel red prve vrste.

Anarhisti delajo velike preglavice raznim vladam. Tako so n. pr. na Poznanskem štirje taki lopovi prikrali se v farovž in hoteli dekana umoriti, na katerega so streljali, zadeli ga pa niso. Razjarjeno ljudstvo, sklicano po vikarju, zasledovalo je te lopove ter jih ujelo, toda branili so se na vse kriplje, a vse zastopj: dva so ustrelili, ostala dva pa sta se usmrtila sama. — V Berlinu so našli pri hišnih preiskavah sumnih anarhistov velike množine dinamita. — Tudi po Španiji zelo rogovilijo ti delaboječi ljudje. — Na Francoskem v Parizu ujeli so glavnega vodja anarhistov v osobi nekega Ravahola, kateri je prouzročil več tatvin, roparskih umorov, doprinesel zadnjič omenjene razstrelbe dinamita na več krajih, nekatere z namenom, da bi kradli, druge iz sovraštva. Vse zločine je predrzno obstal preiskovalnemu sodniku in se še nekako ponašal ž njimi. Kmalu za tem so prijeli še družega nevarnega sokrivca, kateri je hotel v ženski obleki pravici popihati. Sedaj imajo v dobrem varstvu

„Moj prijatelj Kunibert prišel je z menoj, kakor ste mi dovolili, oče“, reče grajščakov sin, ter pomaga z voza stopiti tovarišu, kateri se je vitezu očetu priklonil.

Kmalo potem šli so prišleci po velikih stopnjicah v grad, kjer je bogato oblečena gospodičina svojega brata in njegovega spremljevalca dostojno in prijateljski pozdravila. Strežnik pa je prinesel harfo.

„Ni mi bilo mogoče ločiti se o počitnicah od mojega prijatelja Kuniberta, ta pa se zopet ne more ločiti od svoje harfe, draga Elizabeta. Tako sem privel jaz njega, on pa svojo harfo s seboj“, reče Oto, predstavlja sestro svojega prijatelja in kmalo sta sedela mlada tovariša dijaka v velikej dvorani, kjer so jima postregli z dobro južino.

Kunibert bojzljiv, toda nadarjen mladenič, 18 let star, bil je sin načelnika godbe v Rudol-

štiri anarhiste, kateri so vsi bili soudeleženci pri razstrelbah po dinamitu.

1. maj nameravajo zopet letos praznovati delavci po vsem svetu. Uže se čujejo priprave z Dunaja, Pešte, Berolina, Pariza, Čikage in drugih velikih mest.

Ruski finančni minister Višnjegradski je zbolel. Toda uže so jeli židovski listi pisati, da brž ko ne odstopi in da bode vsled tega sporazumljenje med Nemčijo in Rusijo bolje. Pa tudi jude zeló jezi, da se pri državnih posojilih ta minister ni obračal do njih in jim metál v žrelo velike svote, kar se pri nas rado godi. Toda njih želja se ne bode spolnila, ker car na noben način ne misli odpustiti tega vestnega ministra.

Med **turškimi** vojaki in **Albanci** bila je te dni prava bitka. Turški vojaki so morali iti krotit Albance, kateri niso hoteli plačati vojni davek in se ustavili vojaškim dolžnostim, a poslednji so se jim z orožjem v bran postavili.

Píše se nam:

Iz Podgrada. — V pondeljek 11. aprila okoli 4. ure popoludne je nastal ogenj v vasi Konc fare Podgrajske, kjer je v pol uri pogorelo pet hiš; štirim gospodarjem zgorelo je tudi vse gospodarsko poslopje, krma, žito, obleka in nekaj prešičev. Ker so bili ljudje na delu v vinogradih in na polju, si niso rešili skoraj družega, kakor kar so imeli na sebi. Zavarovani so bili le za male svote. — Ljudje že tako revni, so res vsmiljenja vredni. Kako je ogenj nastal se natančno ne vé, vendar najbrž po otrocih.

Marsikateri od čast. bralcev bi nemara zamogel utrpeti kak dar za te usmiljenja vredne ljudi. Hvaležni bodo tudi za obleko in zrno za seme, ali drugi

fovem*), kjer se je učil skupno z Otonom iz Mehovega, sinom starega Hermana iz Mehova na vojvodskem kolegiju. Ko sta se seznanila, nastalo je med njima tako tesno prijateljstvo, da so ju v šali le „Kastor in Puluks“ imenovali.

Sin načelnika godbe bil je poznan kot pevec in igravec na harfo, kakoršnih se je takrat na Kranjskej malo dobilo. Vsa pisma, katera je pisal sin svojemu očetu in sestri iz učilišča, bila so polna hvale o Kunibertu, kot umetniku in tako je prišlo, da je stari ponosni vitez dal se nakloniti, da je dovolil svojemu sinu, da sme tega dragega svojega prijatelja o počitnicah pripeljati s seboj.

*) Rudolfovo, od vojvode Rudolfa IV. avstrijskega l. 1865. osnovano, aš kakor nekateri hočejo, na novo sezidano na prostoru na katerem je stalo poprej staro rimsko mestice nepoznane imena, katero je pa Atila, hunski kralj l. 451. po Kristusu razdril, je sedanje Novo Mesto. Ob času 500 letne slavnosti ustanovitve mesta l. 1865. prekrstilo se je Novo Mesto po najvišjem cesarskem sklepu v „Rudolfovo“. Sploh pa se o starodavnem rimskem mestu ne vé nič zanesljivega. Nekateri zgodovinarji menijo, da na tem prostoru rimskega mesta ni bilo. Rudolfovo dobilo je ime po svojem ustanovitelju, ki je dolgo tukaj bival ter bilo na povelje cesarja Jožefa II. zamenjeno v Novo Mesto

(Dajle prihodnjic.)

živež. Vredništvo „Dol. Novic“ rado sprejema darove ter bo priobčevalo imena darovalcev v svojem listu, darove pa nemudoma odpošiljalo na dotično mesto. Kdor urno pomaga, dvakrat pomaga!

Iz Radeč pri Zidanem mostu. — V našem trgu se zdaj le govori o toliko zaželjenem in potrebnem mostu preko Save, katerega namerava graditi dežela deloma s pomočjo občine radeške. Potreben je most. Da bi le mostarine ne postavili prevelike, kakor se je žalibog zgodilo na Krškem. Gmotno bo Radeški okraj mnogo pridobil z mostom. Pa mu je tudi potreba. Glavni pridelek tukajšnji, vino, se bolj in bolj krči. Bati se je, da popolnoma prestane. Lansko leto je peronospera neusmiljeno smodila po tukajšnjih vinogradih. Filoksera se približuje vedno bolj. Kaj bo, ko se ta grozni sovražnik trtni vgnjezdi tu? Druzih pridelkov razen vina je tudi bore malo zbog pomanjkanja pripravnega sveta. Na živinorejo niti misliti ni, ker ni skoraj nič travnikov.

Hvala Bogu, da je tu vsaj tovarna (papirnica). Več ko 100 delavcev in delavk, skorej izključno le domačih, nahaja tu zaslužek, da se pošteno preživé, ko bi morali drugače iti po svetu dela iskat. Ali tudi drugim, ne samo delavcem, je tovarna v veliko korist, marsikateri lep tisočak pride ravno po njenem posredovanji iz tujega v naš kraj. Izdelek svoj izpečava namreč večinoma v inozemstvo. Ko bi le nastalo na Dolenjskem več tovarn, potem ne bi bilo treba ljudem izseljevati se v Ameriko, kar sedaj morajo, ker doma ni zaslužka dovolj za vse. Seveda, bi morale biti tovarne tako vrejene, kakor Radeška, katera je v rokah domačinov. Domačin (rojak) ima gotovo največ srca za svoje ljudi. Ravno zato, in ker je vodstvo v Radeški tovarni izgledno, se tu nikoli ne čuje kake pritožbe od strani delavcev. A v čast tukajšnjim delavcem v papirnici, moškim in ženskam, se mora tudi pripoznati, da je vedenje njihovo vse hvale vredno. Vsaj pa tudi lastnik tovarne pazi, da delavci tako v verskem, kakor v npravstvenem oziru živé redno. Jednaci tovarn daj Bog prav mnogo, bile bi naši revni Kranjski v veliko pomoč!

Iz Severne Amerike. — S krvavečim srcem poročam, da so tukaj nekateri rojaki strašno ošabni in zoperni do svojih znancev, do tistih revežev, ki pridejo v Ameriko delo iskat. — Veliko jih je namreč, ki pridejo semkaj kar suhi; denar so porabili za pot. Nadejajo se, da jim bodo znanci farani, prijatelji dobili delo; ali motijo se dostikrat. Res je sicer, da se delo ne dobi vselej lahko; ali resnica je pa tudi, da so nekateri naših rojakov tukaj tako neotesani, da jih je kar sram govoriti slovenski s svojimi rojaki, ampak jih kar angleški nagovarjajo. — Bratje, dolžnost je pomagati, postreči svojemu bližnjemu sploh; usmilite se tem bolj svojih siromaških rojakov, ki pridejo v Ameriko!

Dostavek vredništva. Z zadnjimi vašimi mislimi se pač strinjamo; upamo pa, da je tako nerodnih in neusmiljenih rojakov pač malo v Ameriki, da bi svojih ne marali poznati. Bog daj, da ne bi bilo nikogar!

Domače vesti.

(Za drugo zasedanje porotnih obravnáv v Novem Mestu), katere se začó 25. aprila in bodo trajale ves teden, so izžrebani ti-le gospodje glavnim porotnikom. Jan. Fuks, pos. iz Sela pri sv. Duhu; Ign. Zupančič, c. in kr. stotnik v pok. iz Toplic;

Jan. Kerhin, posest. iz Spod. Brezovce; Jan. Kamin, pos. iz Dolenje vasi; Ant. Dremelj, pos. iz Leskovca; Janko Kastelic, pos. iz Vinice; Jan. Gliha, pos. iz Velike Loke; Janez Tempelj, oskrbnik iz Gradaca; Fran Kerin, pos. iz Sv. Križa; Marko Majerle, pos. iz Predgrada; Ant. Zaplatar, pos. iz Volčje njive; Alojzij Dermelj, pos. iz Boštanja; Ant. Šinkovec, pos. iz Zaloga; Jan. Erjavec, pos. iz Križne vasi; Fran Kulovec, pos. iz Gorenje Sašice; Fran Sevnik, pos. iz Čateža; Mih. Kocjan, posest. iz Dragatuša; Ivan Skvarc, pos. iz Dolenje Skopice; Alojzij Bukovec, pos. iz Velike Loke; Andr. Peterlin, trgovec iz Ribnice; Jože Globevnik, pos. iz Stare vasi; Jan. Koren, pos. iz Metlike; Fran Florjančič, gostil. iz Žuzemberka; Fran Smolič, pos. iz Dolenje Grapreče; Jože Javornik, pos. iz Žaljne; Ant. Planinšek, pos. iz Mirne; Janez Kure, pos. iz Zagozdca; Karl Graul, pos. iz Graber; Fran Dolinar, pos. iz Velike doline; dr. Teodor Rudež, grajščak iz Ribnice; Jan. Gorenc, posest. iz Dolenje Rake; Janez Pleteršnik, pos. iz Ostrožnika; Fran Novosele, trgovec iz Šent-Jerneja; Fran Gustin, trgovec iz Metlike; dr. Emil Burger, c. kr. notar iz Kočevja; Ant. Jugovic, pek iz Krškega. — Kot nadomestni porotniki izžrebani so gg.: Viktor Durini, hiš. pos. in trgovec, Ant. Medved ml., posest. oba iz Novega Mesta; Fran Pintar, pos. in mesar iz Kandije; Janez Knoll, trgovec iz Novega Mesta; Fran Kastelic, posest. iz Št. Jošta; Ant. Turk, posest. iz Bršlina; Fran Perko, hiš. posest. iz Novega Mesta; Fran Može, pos. iz Srebrnič in Fran Kastelic, hišni posestnik in trgovec iz Kandije.

(V Kapiteljski cerkvi) se boče pelo na Veliko nedeljo pri pontif. maši: Missa in hon. St. Petri et Pauli. Hladnik op. 16. Graduale „Haec dies“ Schweitzer. Offertorium Terra tremuit, za osem glasov v dveh zborih, Hladnik. Introitus et Communio koral. Na Velikonočni ponedeljek: Missa XI Toni. Witt. op. 38. Graduale „Haec dies“. Offertorium „Angelus Domini“ P. M. Kornmüller. Introitus et Communio koral.

(Znižanje voznine za vinske trte.) Ravnateljstvo c. kr. priv. južne železnice naznanilo je trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da je z ozirom na veliko škodo, katera je vinarstvo zadela vsled opustošenja trtne uši, in da se nadomeščenje trt po možnosti olajša, uvelo do preklica, toda nadalje do konca letá 1892 za vinske trte v vsaki teži na vseh svojih progah in tudi na progah c. kr. priv. železnice Dunaj, Pottendorf, Dunajsko Novo Mesto znižano voznino in sicer pri pošiljtvah kot brzo-vožno blago postavke tovarnega blaga serije II. in pri pošiljtvah kot tovarno blago postavke tovarnega blaga serije X.

(Pasji kontumac) ima za tri mesece občina Dvor, ker so pri Dvoru ubili zopet steklega psa. — Občina Sv. Križ pri Kostanjevici ima tudi pasji kontumac do 28. junija.

(Petdesetletni jubilej mašništva). — Kakor se nam iz Karlovca poroča, boče velečast. g. o. Gilbert Gravl, slovenski rojak iz Višnje Gore, mašnik reda sv. Frančiška, hrvatsko-kranjske pokrajine sv. Križa najstarejši član slovesno obhajal v Karlovcu dné 24. aprila t. l., to je na prvo nedeljo po Veliki Noči petdeset-letnico mašništva. — Velečast. jubilar je bil posvečen 12. marca l. 1842 v Gorici od tedanjega prečast. knezo-nadškofa Loušina, tedaj je ravno letos 50 let. Vrednemu zlatomašniku in mnogo spoštovanemu patru, kateri si je kot redovnik in mašnik skozi toliko let pridobil velike zasluge, ob tej priliki

srčno častitamo in mu želimo kot njegovi rojaki, da po volji božji doživi še demantno sv. mašo zdrav. čil in čvrst!

(Poročilo o delovanju in stanju slovenskih vseučiliščnikov v Gradcu za akadem. leto 1890/91) imamo pred seboj. Iz njega razvidimo, da to podporno društvo, ki je stopilo letos v dvajseto leto svojega delovanja, jako dobro prospeva v blagor našim rojakom vseučiliščnikom. Zanimanje za društvo rase od dné do dné. Dalo je društvo letos ubogim dijakom več kakor kedaj poprej, a vendar je moglo tudi glavnici dodati še 200 gld. Imetje glavnice znaša sedaj 7200 gld. Dohodkov je imelo društvo s preostankom iz prejšnjega leta 1905 gld. Podpiralo je 18 slovenskih vseučiliščnikov — 12 s Štajerskega, 5 s Kranjskega in jeden s Primorskega. — Blagodejno društvo priporočamo iz srca vsem premožnim rodoljubom; vsaj vemo koliko bēdo trpé nekateri slovenski dijaki na višjih šolah. Ljubezen zahteva, da podpiramo svojega bližnjega — čim bolj pa čile svoje brate po krvi! Vendar pa dodamo še eno željo — narekuje nam jo pamet in vera. — Čuli smo mnogokrat, deloma tudi videli, da naši mladi rojaki v Gradcu posnemajo nemške „burše“ ter se v dvoboju praskajo po obrazih. Budalost res, in prepovedana budalost! Kako žalostno, da moramo čuti, da se v društvu „Triglavu“ baje celo zahteva, da se mora vsaki član učiti „borenja“ — menda za to, da bode mogel komu na licu kožo opraskati! — Koliko pametneje ravnajo naši slovenski vseučiliščniki na Dunaju, kjer je v Sloveniji dvoboj strogo prepovedan.

(Obrtno knjigovodstvo s kratkim po-akom o menicah.) Spisal dr. Tomaž Romih. Tako se imenuje na novo izišla učna knjiga za obrtne in nadaljevalne šole, ob jednem priročna knjiga za obrtnike. Dobiva se pri založniku Drag. Hibarju v Celji 1 gld., po pošti 10 kr. več.

Razne vesti.

* (Nesrečna igrača.) Na Dunaju so pred nedavnim časom obesili znanega morilca službe iskajočih dekel Schneiderja, ker je priznal svoje hudo delstvo. Ženo njegovo, ki ni hotela priznati, obsodili so v ječo za vse žive dni. — Te dni pa so otroci, igraje se, posnemali sodbo in obešenje Schneiderjevo, a to pa tako nesrečno, da so pri tem nekega 11 letnega fantiča zares obesili. Torej pazite na otroke!

* (Česa vsega si ne izmislijo ljudje?) V romarško cerkev „Nuestra Senora“ na Španjskem prineslo je nekaj gospodov v dar krasno svečo, ki bi se naj prižgala na praznik brezmadežnega spočetja ob času slovesne sv. maše. Na imenovani praznik je poskušal cerkovnik pol ure pred opravilom, da bi prižgal svečo, toda brez vspeha. Ker pa se je že mudilo, prižge samo druge svečnike. Ko je bila že cerkev polna vernikov, poskuša cerkovnik še enkrat prižgati svečo, pa sveča se le ne užge. Na to gre povedat to menihom, ki so bili v žagradu. Ti mu naroče, naj še enkrat poskusi prižgati. Ker se mu tudi zdaj ne posreči, vzame ključovalko in jo odnese v žagrad. Tu svečo razkosajo ter najdejo v tem lepem daru obilno smodnika in dve patroni dinamita. Dariteljev doslej še niso zvedeli.

* (Boj proti mačkam.) Za hamburško ozemlje izdala je vlada zakon, ki dovoljuje vsakemu, na čegar zemljišču se nahaja tuja mačka, da sme isto ustreliti

ali ujeti. Ta zakon je izdala vlada radi tega, ker so mačke v hamburške okolici napravile mnogo škode s tem, da so morale koristne ptice.

* (Čemu se lahko rabijo tiskovine?) Moravski list piše: Če zavijemo kožuovine, sukno in podobne reči v tiskan papir, smo lahko brez skrbi, da molji ne pridejo do njih, ker tiskarsko črnilo jim smrdi tako kakor kafra. Radi tega vzroka je tudi dobro polagati tiskan papir pod preproge po sobah. Dobro služi tak papir tudi, da zavijamo vanj predmete, katere hočemo ohraniti pred uplivom zraka.

* (Požari na Ogrskem.) V mestu Kaba je minole dni nastal velik požar. Pogorelo je čez štiri-deset hiš in bilo je vse mesto v veliki nevarnosti, ker so bile hiše večinoma z slamo krite in je burja ogenj vedno bolj razširjala. Iz sosednih dveh mest so se pripeljale požarne brambe na pomoč s posebnim vlakom, da so rešile sicer lepo mesto, z 6000 prebivalci popolne pogube. — Tudi v občini Facset nastal je požar ter se je vsled burje zelo naglo razširil in polovico posestev pokončal. Škode je za 250.000 gld. Mnogo družin je brez vse pomoči.

* (Železnice v Evropi.) Leta 1890 je znašala dolžina vseh evropskih železnic 222.926 kilometrov; za 3960 kilom. več kakor v prejšnjem letu.

* (Pri sodniji.) Sodnik: „Mož, kako morete biti tako surovi, da ste udarili svojo ženo z loparjem po glavi?“ Zatoženec: „Gospod, ali poznate mojo ženo?“ Sodnik: „Ne, ne poznam je.“ Zatoženec: „No, potem je pač najbolje, da molčite.“

* (Na sejm) se je pripravljajl krojač, kateri je imel za prodati obilo hlač in sukenj, pri poslovu mu je žena vošila srečo pri kupčiji, rekoč: „Želim ti, ljubi mož, da se domú vrneš brez sukenj in hlač!“

(Iz otroških ust.) Znanec gospej na letovišči, katera je bila sicer doslej rudečih lic: „Milostliva, ste li bolni, ali kaj se vam je hudega pripetilo, da tako slabo zgledate in ste tako blede?“ Dečko hitro: „Nič ni hudega, nič danes sem materi vso rudečo barvo stresel!“

V mesecu marcu v Novo Mesto vračujoča se pisma:

Anton Hrovat, Verbovec. — Franc Schray, Insel Kuba. — Andreas Hafner, Reka. — Anton Pintar, Leadville (rec) — John Jackse, Iron, Mountain. — Franc Stamfel, Kalumet. — Josefa Repovš, Zagreb. — S. O., poste restante Rudolfovo. — Franc Appe, Klagenfurt. — Franc Sterniš, Černomelj. — Stjepan Markovič, Sarajevo. — Johann Kostim, Bublun. — Johann Kužnik, Hohenbeng. — Josef Rakoše, Zagorje (rec.) — Janez Kovačič, Zagrab (rec.) — Maria Kasiž, Brusnice. — Jur Golobič, Vinca. — Martin Cimarčič, Michigan. — Franc Blažič, Calumet. — Janez Klepčar, Calumet. — Franc Kastelic, Buffalo. — Jože Hrovatič, Verbovec. — Johann Gliha, St. Paul. — Maria Rebic, St. Peter. — Fried. Nagl, Kolin R. R. (rec.)

Loterijske srečke.

Trst	2. aprila	53	1	86	26	38
Gradec	9. „	46	1	86	39	20

Izvežban organist

z dobrimi spričevali išče službo. Ponudbe prosi pod naslovom Jernej Arko, orgljavec, ulice na Grad št. 4 Ljubljana. (97)

Razglas

o oddaji čistokrvnih plemenih bikov sive pasme, kupljenih z državno podporo.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe bode meseca maja kupil s podporo, katero je dovolilo visoko c. kr. kmetijsko ministertvo za pospeševanje govedarstva, nekaj bikov sive pasme.

Te bike bode oddajal odbor na podlagi došlih prošenj, in sicer z ozirom na potrebo čistokrvnih plemenjakov po dotičnih krajih.

Prošnje je vložiti do

30. aprila t. l.

pri glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Vsak prošelec za bika mora v prošnji naznaniti, oziroma se zavezati:

1.) da je pripravljen bika vzprejeti o pravem času na oni bližnji postaji, katera bode določena, in sicer tistega bika, katerega odbor določi;

2.) da bode poslal na račun precej, ko mu odbor naznani, da mu je bik prisojen, 10 gld., kateri zapadejo, če potem ne vsprejme odkazanega mu bika;

3.) da plača ob vzprejemu bika polovico tistih stroškov, katere je podpisani odbor mel zanj pri nakupu, in sicer odračnivši pod točko 2. omenjenih 10 gld., in

4.) da podpiše zavezno pismo, s katerim se zaveže imeti prejetega bika dve leti za plemo in če ga iz katerega koli zadostnega vzroka z dovoljenjem podpisanega odbora proda, povrniti po 5 gld. za vsak mesec, kar ga pred časom odda.

Živinorejci, kateri bodo rabili prejetega bika čez 2 leti za plemo, in sicer najmanj 4 mesece dalje, dobodo po 20 gld. in za vsak nadaljni mesec po 5 gld. nagrade.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani dné 4. aprila 1892.

Marija Kavšek

v Beršlinu poleg Novega Mesta

izdeluje umetne cvetlice in vence, ter se posebno priporoča gospod župnikom za častite naročila za prihodnji majnik in praznik sv. Telesa. Dalje bom imela za birmo primerne vence in šopke. Pismene naročila prosim pod naslovom: Marija Kavšek v Beršlinu, pošta Novo Mesto.

V najem se da kovačija z stanovanjem

s 1. junijem t. l. v Zdenski vasi pri Velikih Laščah. Kovači z dobrimi spričevali, in ki so izučeni v pokovstvu, oglasijo naj se pri Franc Žnidaršiču, županu v Zdenski vasi. (93-1)

Pravo

črno istrijansko vino,

fino in nepokvarjeno ima v zalogi

Franc Kastelic,

(92-1)

trgovec v Kandiji pri Novem Mestu

Dalje priporoča fino špecerijsko in železninsko blago, cement za vodnjake, gips, deteljna semena garantirana proti predenici, nagrobne križe itd.

Prodajalnica

z vsemi potrebnimi prostori in po-
hištvom v Žužemberku hiš. štev. 33
se daje v najem s 1. avgustom 1892.

Natančneje se poizvé pri lastnici hiše v
Žužemberku štev. 33. (91—1)

Vse vrste surovoga vlitega že-
lezja in kovin za stavbe in mašine,
kakor tudi vsa dela, zadevajoča ma-
šinstvo, ponuja (81—1)

G. Tönnies-ova

fabrika za mašine in livarna železa v Ljubljani.

Bilanca

posojilnice v Črnomlji, registrovane zadruge z neomejeno zavezo za sedmo upravno leto 1891

I met je	gld.		kr.		Dolgovi	gld.		kr.	
Inventar	180	—	731	zadružnikov ima 1471 deležev po 2 gld.	2.942	—			
Dana posojila	120.753	73		Nevzdigneni deleži v prejšnjih letih izstopivših					
Zaostale obresti	411	66		društvenikov	20	—			
Pri drugih denarnih zavodih naloženo je	12.500	—		Hranilne vloge 128.971 gld. 32 kr.	133.889	24			
Obresti od naloženega denarja pri drugih zavodih	219	50		Kapitalizovane obresti 4.917 " 92 "					
Tožbenih stroškov imajo stranke povrniti	108	13		Predplačane obresti za leto 1892	1.405	52			
Vrednost tiskovin (knjižic, menjic, dolžnih pisem	46	96		Nevzdignene dividende od deležev	828	32			
Gotovina dné 31. decembra 1891	6.189	40		Vstopnina (za rezervo)	194	—			
				Čisti dobiček	1.630	30			
Skupaj	140.409	38		Skupaj	140.409	38			

Poročilo.

Delovanje posojilnice se je v minulem letu zdatno razširilo, kajti bilo je prometa 214.036 gld. 10 kr., tedaj za 42.114 gld. 96 kr. več od prejšnjega leta. Tudi število zadružnikov se je povikšalo. Leta 1890 jih je bilo 634, v letu 1891 jih je izostalo 20, pristopilo pa 97, tako da je bilo koncem leta 1891 = 711 zadružnikov s 1451 deleži po 2 gld. v skupnem znesku 2902 gld. 619 strank ima 820 posojil in sicer:

na menjice	22.307 gld. 58 kr.
na dolžna pisma s poroki	58.036 " 04 "
na intabulacijo	45.410 " 11 "
skupaj	120.753 gld. 73 kr.

395 strank ima s kapitalizovanimi obrestmi vred naloženega 133.889 gld. 24 kr.

Rezervni sklad ima 4950 gld. 11 kr.

Zgube nima posojilnica do sedaj nobene zaznamovati.

Anton Jeršinovič l. r.
ravnatelj.

Martin Matnerič l. r.

Av gust Kunc l. r.

Franc Šušteršič l. r.

odborniki.

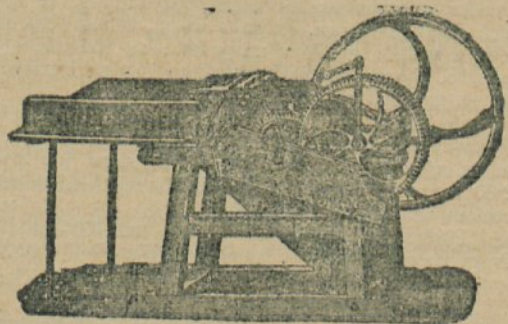
Z glavnimi in pomožnimi knjigami primerila in v redu našla:

Anton Pavlin l. r.
računski pregledovalec.

Franc Šetina l. r.
računskega pregledovalca namestnik.

(96)

Vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo

mlatilnice, čistilnice za žito,

trijérje, slamoreznice, mlina za sadje,
stiskalnice za sadje, vino in grozdje,

kakor tudi vse druge stroje in priprave

za kmetijstvo, vinarstvo in sadjerejstvo itd.

priporoča v najnovejši in najboljši obliki, po ceni:

IG. HELLER, DUNAJ,

2/2 PRATERSTRASSE 78.

Ilustrovani zapisniki in pohvalna pisma v slovenskem, hrvatskem, nemškem in laškem jeziku po zahtevanju brezplačno in franko. — Čas za poskušnje — garancija, ugodni pogoji. — Zopet znižane cene.

Odprtje Brunnerjeve gostilne

Veliko nedeljo 17. aprila bom zopet gostilno z vrtom odprl, ter se priporočam starim in novim gostom v blagovoljni in pogosti obisk, obetujoč dobro postrežbo.

Z spoštovanjem

Makso Brunner.

(76-2)

OGLAS.

Od 3000 knjig krasnih pesni Frana Zakrajšeka jih je le še malo iztiso v zalogi. Kdor je želi, dobi jo po znižani ceni 50 kr. poštnine prosto v zalogi je pri

A. Binder,

(79-2)

Trst, Via Malcanton št. 5.

Kje je?

ženska z imenom Marija Štajer. Že leta 1890 je odšla v Ameriko, toda podpisani ne more poizvedeti za njo. Ona je majhne postave, črnkasta in stara okolo 27 let. Ima podolgovat obraz, črne oči in dolge lasé ter ni posebno jasne pameti. Prosim če kdo kaj o njej izvé, naj mi to naznani.

Jožef Štajer,

Ely Minnesota, Amerika,

(71-2)

Črni in beli gabrov les

na gotovo dolžino rezan in po naročilu cepljen kakor tudi bukové, jelševé in lipové hlode (debla)

kupuje

(42-5) G. Tönniesova tovarna v Ljubljani.

Zarad odpotovanja od tod prodam preigran, pa vendar še dober

klavir

po primerno nizki ceni.

Betty Taboure,

Novo Mesto štef. 202.

Naprodaj je nov mlin, (46-4)

s tremi tečajji, prav dobro narejen, voda visoka te jo je zmirom dosti, v dobrem kraju eno uro od železnice, pri cesti in je v obližji tudi premogokop. Pri njemu so tudi njive in travniki. Plačati je jeden del takoj, ostalo pa se lahko plačuje v tetnih obrokih. Več se izvé pri Janezu Lenardu, v Rajhenburgu, Štajersko.

Dobre slivovke in borovničarja

je naprodaj več hektolitrov v Kotu pri Mirni. Fini borovničar stane stari bokal 2 gold., ter je najizvrstnejši lek proti mnogim boleznim, zlasti proti bolečinam v želodcu itd. '55-4)

Osobe, ki prihajajo mnogo z ljudstvom v dotiko, morejo si brez truda zagotoviti

— lep zaslužek, —

ki se spreminja v stalen letni dohodek in se more uživati do smrti. Kapitala zató ni treba, pač pa mora dotičnik znati razložno slovenski pisati. Občinski tajniki, gostilničarji, trgovci, cestarji, dacarji, občinski sluge in dimnikarji imajo posebno priložnost okoristiti se s tem zaslužkom. Pisma pošiljajo naj se pod šifro „J. Z. 31“ poste restante v Ljubljano.

Dobro ohranjena

rujavo-zelenkasta garnitura

je naprodaj. Več se izvé v Luznerjevi hiši I. nadstr. v Novem Mestu. (90 2)

Velika njiva,

pašnik in šupa za seno, blizu mesta (poleg Klemenčiča) se takoj odda v najem ali pa tudi proda. Več se izvé pri Fani Petrič v Novem Mestu št. 110. (72-2)

Pet mizarskih stružnic (Hobelbänke)

ima naprodaj Anton Pršina v Ločni štef. 3. (81-2)

Poleg mestnega mlina

najbližnji mlin poleg Rudolfovega, z opravo na valjce je na prodaj ali se za več let v najem oddá.

Ker mi druga opravila branijo, se nadalje še z mlinom pečati, ga ponudim po ceni v nakúp, ali za več let v najem.

Mlin je zelo prostoren, trdno zidan, s štirimi pari kameni in še z vso opravo na valjce; je v dobrem stanu, najbližnji mlin poleg Rudolfovega na dobrem potoku „Težka voda“, od mestnega Rotovža samo 1100 korakov oddaljen; s tremi gospodarskimi poslopji, lepim velikim vrtom, njivo in malim travnikom uasajenim z sadnim drevjem za 20 centov mrve; na prijaznem kraju. Priporočam ga po ceni v nakúp mlinarjem, ali z ozirom na zagotovljeno dolensko železnico do Rudolfovega, za kako drugo industrijsko podjetje z vodnim gonilom, na priliko: za mehanično mizarstvo, oljarno, strojarjo, umetno ključavničarstvo ali druga podobna podjetja.

Opomnim, da je v prvem nadstropji mlina lepo stanovanje z šestimi sobami in pravilno pečnico, vežo in kuhinjo, da ima voda pri mlinu slapa ali padca 2-30 metra in da je jéz, ker iz obrezanega kamna v cement vzdian, za večno trden.

Plačati je precej pri kupu samo 1000 gld., ves drugi znesek pozneje v letnih obrokih.

Alfonz Oblak,

nosest. mlina v Kandiji pol. Rudolfovega.